

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

14.11.2007

B6-0451/2007 }
B6-0456/2007 }
B6-0466/2007 }
B6-0471/2007 } RC1

YHTEINEN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

työjärjestyksen 115 artiklan 5 kohdan mukaisesti

- Pasqualina Napoletano PSE-ryhmän puolesta
- Ona Juknevičienė ja Marios Matsakis ALDE-ryhmän puolesta
- Cem Özdemir ja Hélène Flautre Verts/ALE-ryhmän puolesta
- André Brie ja Giusto Catania GUE/NGL-ryhmän puolesta

joka korvaa seuraavat poliittisten ryhmien jättämät päätöslauselmaesitykset:

- PSE (B6-0451/2007)
- Verts/ALE (B6-0456/2007)
- ALDE (B6-0466/2007)
- GUE/NGL (B6-0471/2007)

Uzbekistanista

Euroopan parlamentin päätöslauselma Uzbekistanista

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden ja Uzbekistanin tasavallan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, joka tuli voimaan 1. heinäkuuta 1999,
 - ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Uzbekistanin ja Keski-Aasian maiden ihmisoikeuksien ja demokratian tilasta,
 - ottaa huomioon yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvoston kokouksessa 15. ja 16. lokakuuta 2007 hyväksytyt päätelmät,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 115 artiklan 5 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Uzbekistanin hallitusta on jo pitkään syytetty pidätettyjen kiduttamisesta, huonosta kohtelusta ja heidän ihmisoikeuksiensa vakavista rikkomuksista sekä ihmisoikeusaktivistien ja poliittisten vastustajien raa'asta kohtelusta,
- B. ottaa huomioon, että presidentti Karimov on johtanut Uzbekistania sen itsenäistymisestä vuonna 1989 lähtien ja että hänen hallintonsa ei ole ryhtynyt minkäänlaisiin merkittäviin toimiin poliittisten, sosiaalisten ja taloudellisten uudistusten toteuttamiseksi, vaan vakauttanut presidentin vallan,
- C. ottaa huomioon, että 15. ja 16. lokakuuta 2007 kokoontunut yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvosto päätti olla jatkamatta EU:n Uzbekistaniin soveltamia pakotteita ja sopi, että joidenkin uzbekistanilaisia korkeita virkamiehiä koskevien viisumirajoitusten soveltaminen keskeytetään kuudeksi kuukaudeksi,
- D. ottaa huomioon, että riippumattoman Ilkhom-teatterin perustaja ja taiteellinen johtaja Mark Weil murhattiin Taškentissa 9. syyskuuta 2007; ottaa huomioon, että Ilkhom-teatteri on yksi muutamista jäljellä olevista kulttuuriopposition edustajista maassa,
- E. ottaa huomioon, että toimittaja ja Uzbekistanin hallintojärjestelmän kriitikko Alisher Saipov murhattiin kirgisialaisessa Oshin kaupungissa 24. lokakuuta 2007,
- F. ottaa huomioon, että väkivallattoman ihmisoikeusjärjestön Plammenoe Serdtsen puheenjohtaja Mutabar Tadjibaeva vangittiin Ferghanassa 7. lokakuuta 2005 ja että hän on yhä monien muiden ihmisoikeusaktivistien kanssa eristyksissä ankarissa olosuhteissa Taškentissa huolimatta heidän terveytensä nopeasta heikkenemisestä,
- G. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentin puhemies vaati 15. maaliskuuta 2007 ja 3. heinäkuuta 2007 Uzbekistanin ulkoministerille lähettämässään kirjeissä 13 ihmisoikeusaktivistin välitöntä vapauttamista ehdoitta,

- H. ottaa huomioon, että hallituksen joukkojen 13. toukokuuta 2005 Andijanissa toteuttaman useiden satojen siviilien surman jälkeen Uzbekistanin viranomaiset ovat useaan otteeseen kieltäytyneet vastaamasta YK:n, Etyj:n, Naton ja EU:n pyyntöihin tapahtumien syitä koskevasta riippumattomasta tutkinnasta,
- I. ottaa huomioon, että EU:n asiantuntijat vierailivat hyvin pikaisesti Andijanissa verilöylyn jälkeen, mutta heidän havainnoistaan ei koskaan annettu mitään todellisia tietoja,
- J. ottaa huomioon, että Uzbekistanin kansalaisyhteiskunta vaatii avoimempaa yhteiskuntaa, jossa yksilönvapauksia ja ihmisoikeuksia sekä siirtymistä kohti demokratiaa kunnioitetaan täydellisesti, samaan aikaan kun viranomaiset rajoittavat yhä enemmän kansalaisjärjestöjen rekisteröintiä ja toimintaa,
- K. on huolissaan uhasta, että ehdotettu EU:n vuosittainen Uzbekistania koskeva toimintaohjelma Uzbekistanin parlamentin ja kansalaisjärjestöjen kumppanuuden tukemiseksi ei ehkä täytä myönteisen vaikutuksen takaamisen edellytyksiä ja tukisi hallituksen harjoittamaa kansalaisten suoraa valvontaa hallinnollisten ja taloudellisten lisävaatimusten kautta,
1. pahoittelee, että kansainvälisen yhteisön, myös Etyj:n ja EU:n, lukuisista kehotuksista huolimatta Uzbekistan ei osoita mitään merkkejä riippumattomien järjestöjen, vapaan median ja yksilönoikeuksien systemaattisen tukahduttamispolitiikan muuttamisesta merkittävästi ja että se luetaan tällä hetkellä yhdeksi Aasian ankarimmista autoritäärisistä järjestelmistä;
 2. kehottaa neuvostoa ja komissiota panemaan täysin täytäntöön Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden ja Uzbekistanin kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen sisältyvää demokratialauseketta ja siksi harkitsemaan perusteellisesti tämän sopimuksen soveltamisen keskeyttämistä, hallituksen korkeita virkamiehiä koskevien viisumirajoitusten laajentamista sekä näiden varojen jäädyttämistä ulkomailta sijaitsevilla eurooppalaisissa pankeissa;
 3. pitää kyseenalaisena päätöstä keskeyttää kuudeksi kuukaudeksi joidenkin maahan sovellettavien EU-pakotteiden osana olevien viisumirajoitusten soveltamisen; kehottaa komissiota ja neuvostoa tekemään kuuden kuukauden sisällä vakavasti otettavan arvioinnin tämän päätöksen vaikutuksesta ja tarkastelemaan maan yleistä ihmisoikeustilannetta;
 4. toistaa kehotuksen harjoittaa täyttää valvontaa siihen saakka kunnes on varmaa, että kansainvälinen tutkintalautakunta on saattanut täyteen päivänvaloon Uzbekistanin hallituksen vastuun Andijan väkivaltaisista tapahtumista;
 5. panee merkille, että koska vuoden 2005 Andijanin verilöylyä koskevaa riippumatonta kansainvälistä tutkintaa ei ole tehty eikä Uzbekistanin ihmisoikeustilanne ole parantunut – ehdot, jotka EU on asettanut pakotteiden poistamiseksi – Uzbekistania koskevia pakotteita on johdonmukaisesti jatkettu;
 6. on närkästynyt, että neuvosto on hyväksynyt Uzbekistanin ihmisoikeustilanteen väitetyn edistymisen; muistuttaa jälleen kerran, että ihmisoikeusvuoropuhelun käyminen ja asiantuntijoiden kokoukset Andijanista – ainoat esimerkit, jotka toteutuivat ennen pakotteiden jatkamista toukokuussa 2007 – eivät itsessään merkitse edistystä eikä niitä voida käyttää syynä pakotteiden poistamiseen;

7. pahoittelee, että viisumirajoitusten keskeyttäminen kuudeksi kuukaudeksi voidaan tulkita EU:n lujouden puuttumiseksi ja että se voidaan esittää presidentti Karimovin diplomaattisena voittona; vaatii välittömästi kaikkia jäsenvaltioita muistuttamaan Uzbekistanin viranomaisia, että neuvoston päätelmien mukaan EU ei tingi perusoikeuksien noudattamisesta eikä Andijania koskevan riippumattoman kansainvälisen tutkinnan tekemisestä ja että viisumirajoitusten keskeyttäminen on uusi strategia maan muutosten tukemiseksi eikä asteittainen ulospääsykeino pakotejärjestelmästä
8. muistuttaa tässä yhteydessä, että viisumirajoitukset palautetaan automaattisesti kuuden kuukauden kuluttua ilman tarvetta neuvoston päätökseen ellei kaikkia neuvoston määrittelemiä ehtoja ole täysin täytetty;
9. panee tyytyväisenä merkille, että neuvosto on vahvistanut erityisehdot, jotka on täytettävä seuraavien kuuden kuukauden aikana, jotta viisumirajoitusten keskeyttämistä voidaan jatkaa, ja joita ovat
 - (a) ihmisoikeuksiin, perusvapauksiin ja oikeusvaltioon liittyvien Uzbekistanin kansainvälisten velvoitteiden täysipainoinen täytäntöönpano;
 - (b) olennaisten kansainvälisten tahojen täysin esteetön pääsy vankien luo;
 - (c) tehokas sitoutuminen YK:n Uzbekistanin erityisedustajaan;
 - (d) kaikkien kansalaisjärjestöjen, myös Human Rights Watchin, esteettömän toiminnan salliminen Uzbekistanissa;
 - (e) ihmisoikeusaktivistien vapauttaminen ja heidän ahdistelunsa lopettaminen;
 - (f) myönteinen sitoutuminen ihmisoikeuskysymyksiin EU:n ja Uzbekistanin tulevan yhteistyökomitean yhteydessä; ja
 - (g) oikeuslaitosta koskevan uudistuksen jatkaminen sekä lainsäädännön ja poliisin sääntöjen noudattaminen;
10. katsoo, että näihin kriteereihin sisältyy tehokas yhteistyö kaikkien Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuskysymyksistä vastaavien erityisedustajien kanssa, kansalaisjärjestöjen rekisteröintimenettelyjen yksinkertaistaminen ja niiden tunnustaminen sekä Euroopan parlamentin puhemiehen esittämän pyynnön vapauttaa ehdoitta ja välittömästi 13 ihmisoikeusaktivistia täyttämisen – nämä ihmisoikeusaktivistit ovat Saidjahn Zainabitdinov, Mutabar Tojibaeva, Nosim Isakov, Norboi Kholjigitov, Abdusattor Irzaev, Habibulla Okpulatov, Azam Formonov, Alisher Karamatov, Mamarajab Nazarov, Dilmurad Mukhiddinov, Rasul Khudainasarov, Bobumurod Mavlanov ja Ulugbek Kattabekov;
11. vaatii Uzbekistanin viranomaisia vapauttamaan Mutabar Tojibaevan ja sallimaan, että tämä saa välittömästi lääkärinhoitoa ja voi tavata perhettään ja lakimiehiään;

12. katsoo, että Uzbekistanin rooli kansainvälisen terrorismin torjunnassa ei ole peruste yhteiskunnan sortamiselle ja ihmisoikeuksien laiminlyömiselle ja että tällainen politiikka voi ainoastaan aiheuttaa epävakautta ja vahvistaa fundamentalistista oppositiota;
13. tuomitsee teatterinjohtaja Mark Weilin murhan ja pitää sitä poliittisen väkivallan ja rankaisemattomuuden lisävälteenä vastoin kaikkia järjestelmää vastustavia;
14. vaatii tarkkoja tietoja teatteriohjaaja Mark Weilin kuolemaan liittyvien olosuhteiden tutkinnan nykytilasta ja odottaa, että totuus murhasta vastuussa olevista saatetaan julkisuuteen;
15. tuomitsee painokkaasti Alisher Saipovin murhan, ilmaisee osanottonsa uhrin perheelle ja kehottaa Kirgisian viranomaisia tekemään täysipainoisen ja perusteellisen tutkinnan murhasta ja saattamaan rikoksesta vastuussa olevat oikeuden tuomittaviksi;
16. toistaa Uzbekistanin hallitukselle esittämänsä kehotuksen toteuttaa konkreettisia toimia taloudellisten uudistusten tekemiseksi, kuolemanrangaistuksen lopulliseksi poistamiseksi, oikeuslaitoksen riippumattomuuden vahvistamiseksi, joukkotiedotusvälineitä koskevan kansallisen lainsäädännön saattamiseksi kansainvälisten standardien ja vaatimusten mukaiseksi ja sensuurin lakkauttamiseksi;
17. toistaa Uzbekistanin viranomaisille esittämänsä kehotuksen lopettaa välittömästi oppositiopoliitikkojen, ihmisoikeusaktivistien, riippumattomien toimittajien ja muiden Uzbekistanin kansalaisten vainoamisen ja häirinnän ja sallia todellisen uudistus- ja demokratisoitumisprosessin; korostaa, että tällaisen sortopolitiikan itsepintaisen jatkamisen vuoksi Uzbekistan luetaan yhdeksi kansainvälisen yhteisön takapajuisimmista maista;
18. kehottaa EU:n toimielimiä, jäsenvaltioita ja EU:n Keski-Aasian erityisedustajaa tekemään kaikkensa unionin Uzbekistanin-politiikan uskottavuuden ja johdonmukaisuuden takaamiseksi asettamalla muun muassa ihmisoikeuksien edistämistavoitteen ehdottomalle etusijalle kaikissa toimissaan ja varmistamalla, että unioni eri rahoitusvälineillä rahoitetut hankkeet Uzbekistanissa ovat johdonmukaisia tämän tavoitteen kanssa;
19. on helpottunut, että komission Uzbekistanin parlamentin tukemiseksi ja kansalaisjärjestöjen kumppanuutta varten perustetun kehitysyhteistyön rahoitusvälineen nojalla suunniteltu vuosittainen toimintaohjelma on peruttu vuodelta 2007, ja kehottaa komissiota kuulemaan Euroopan parlamenttia laatiessaan ohjelmia vuodelle 2008 ja muistuttaa velvoitteesta kuulla parlamenttia ohjelmien hyväksymisestä; kehottaa myös komissiota – erityisen vaikeasta kontekstistä huolimatta – tutkimaan uusia mahdollisuuksia sellaisten hankkeiden toteuttamiseen, jotka on suunnattu kansalaisyhteiskunnan eri toimijoiden ponnistusten tukemiseen ihmisoikeuksien ja myös taloudellisten, sosiaalisten sekä kulttuuristen oikeuksien edistämisessä;
20. toivoo, että Uzbekistanin Brysselin-suurlähetystön huomattavan kunnioittavat ponnistelut osallistua lukuisiin kulttuuritapahtumiin heijastavat halua sanavapauteen, joka voidaan nähdä myös itse Uzbekistanin kulttuuripiireissä, myös lehdistössä;

21. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle, EU:n Keski-Aasian erityisedustajalle, YK:n ja Ety-järjestön pääsihteereille sekä Uzbekistanin presidentille, hallitukselle ja parlamentille.